

## **SAMENWONEN**

Geef je visie eens:

In gesprek met catechisanten van 17 jaar (uw kinderen of uw kleinkinderen dus!) over samenwonen zegt er een: 'Ik snap niet waarom u er wakker van ligt als ik wil samenwonen. Met samenwonen doe ik toch geen vlieg kwaad? Wat maakt dat nou toch uit of ik eerst naar het gemeentehuis ga of niet? U doet net alsof samenwonen vergelijkbaar is met een moord plegen en dus niet mag. Als mijn vriendin en ik samen later gewoon gelukkig zijn als we samenwonen, kan dat niet verkeerd zijn.'

Een ander zegt: in de bijbel woont ook iedereen samen. Er gaat toch niemand naar het gemeentehuis? Gen. 2:24 kan net zo goed op samenwonen slaan.

Weer een ander voorbeeld: Op de alphakring zit een randkerkelijk, samenwonend stel. Ze vragen aan jou als leiding van de avond: wilt u bidden dat we een kindje krijgen?

U bent tegen samenwonen. U hebt daarover moeilijke gesprekken met een dochter. Zij heeft geen enkel bezwaar tegen samenwonen. Er is viering van het Heilig Avondmaal in uw gemeente. U ziet dat een ouder, samenwonend stel aangaat. Wat doet u: uw dochter gelijk geven of de ouderling opbellen en zeggen dat de gemeente ontspoot?

U bent tegen samenwonen. U hebt een groot huis. Uw oudste zoon gaat tegen uw wil samenwonen en wil dat vieren met zijn vrienden in ... uw huis. Wat doet u?

---

### **Enige gegevens**

Er zijn in 2005 ongeveer 3,5 miljoen gehuwde man-vrouw paren. Daarnaast wonen er 750.000 man-vrouw paren samen. In 1994 waren dat er 500.000. Er zit dus groei in dit getal. Van de beginnende stellen gaat de meerderheid samenwonen. Tussen de 25 en 29 jaar woont nu een derde van de stellen samen. Omdat veel samenwonenden na verloop van tijd trouwen, blijft het huwelijk toch populair. In 1970 trouwden negen van de tien mensen zonder te hebben samengewoond. Nu is dat precies andersom.

In 1970 trouwden in Nederland 124.000 stellen (het record), in 2005 72.000. De samenleving vergrijst, men trouwt steeds later en men kan tegenwoordig ook kiezen voor een geregistreerd partnerschap. Het is dus de verwachting dat het aantal huwelijken verder zal dalen. Het aantal

echtscheidingen stijgt een beetje maar ligt al jaren tussen de 30 en 35.000. Jaarlijks sneuvelen er ongeveer 65.000 samenwoningsrelaties. Dat laatste is een erg hoog getal omdat er immers veel meer gehuwden zijn.

Welke relaties hebben de grootste kans van slagen? Uit de statistieken blijkt dat dat de huwelijken zonder voorafgaand samenwonen zijn van kerkelijk meelevende mensen, die op wat oudere leeftijd getrouwd zijn. Bij deze groep mensen leeft het sterkst de overtuiging dat hun relatie er een voor het leven is. Dienovereenkomstig zetten zij zich dan ook daarvoor in.

### **Is het nog wel een probleem?**

Bij wie is samenwonen nu nog een probleem? Het is zo'n algemeen geaccepteerde praktijk, dat tegenstanders bij voorbaat een achterhoedegevecht voeren. In de gereformeerde gezindte is men nog niet zover dat samenwonen en gehuwd zijn gelijk gesteld worden. Ook het hiermee verwante thema: 'Mag je seksualiteit hebben voor het huwelijk?', wordt daar officieel nog steeds beslecht in het voordeel van het huwelijk. Een wettig gesloten huwelijk is de bedding voor seksualiteit en niet anders! Jongeren lijken echter ook in die kring er steeds makkelijker over te gaan denken. Daarom is bezinning, zoals in deze tekst, zo verkeerd nog niet.

### **Waarom samenwonen?**

1. Ieder doet het. Samenwonen ipv verloven of zelfs ipv verkering
2. Praktisch: je kunt in één huis wonen, het kost geen geld voor een bruiloft
3. Mensen die eerder gehuwd geweest zijn en met een tweede partner gaan samenwonen.
4. Bejaarden die gezellig bij elkaar gaan wonen en de rompslomp en de financiële nadelen van een huwelijk niet willen.

Wie met mensen spreekt die samenwonen verkiezen boven het huwelijk, hoort een veelvoud aan argumenten. De volgende komen vaak voor:

1. Samenwonen is een proefhuwelijk en is juist nodig in een tijd vol mislukte huwelijken.
2. Samenwonen levert financiële voordelen op.
3. Bij zoveel echtscheidingen in onze tijd heeft trouwen uiteindelijk ook niet zoveel zin meer.
4. Trouw beloven zoals bij een huwelijk, is moeilijk. Liefde kan overgaan.
5. Samenwonen is werkelijk in alle opzichten hetzelfde als getrouwd zijn alleen ontbreekt het formele trouwboekje. Zo belangrijk is dat ene papiertje niet.
6. Met wie je samenleeft is een privé-zaak;
7. In de bijbelse tijd woonden de mensen ook samen. Niemand is daar en toen op het gemeentehuis getrouwd.

8. Bij samenwonen is meer vrijheid tegenover elkaar; je kunt bij onoverkomelijke problemen makkelijker weg en ontloopt zo pijnlijke juridische procedures.
9. Liefde is geen echte liefde als zij door wettelijke regels beschermd moet worden; echte trouw en liefde zijn spontaan en geheel vrij. Uit trouwen op het gemeentehuis spreekt wantrouwen tegenover elkaar. Het is vreemd dat je een handtekening moet zetten onder een liefdesverklaring.
10. Waarom mag je menselijke nood niet oplossen in een goede samenwoningsrelatie, als je nog niet of niet meer toe bent aan een huwelijk?

In onze tijd vinden deze argumenten massaal gehoor, nadat eeuwenlang door vrijwel iedereen de formele huwelijkssluiting aanvaard is. Hoe komt dat? Daar kunnen we een paar zaken bij noemen. Kern is telkens weer: in onze tijd eisen mensen vrijheid voor zichzelf op, meer dan vroeger. In alle nu te noemen punten klinkt dat door:

1. Nu de kerken door de secularisatie gezag verliezen, moeten ook het huwelijk en het traditionele gezin terrein prijs geven.
2. Door de welvaart hebben veel jongeren een sterke drang naar vrijheid, verandering, avontuur, directe behoeftebevrediging gekregen
3. Wij leven in een ik-gerichte gevoelscultuur. Wat wij voelen is norm geworden voor onze levenswandel. 'Ik vind' is in discussies vaak het laatste argument. Daarbij gaat 'Ik vind' niet terug op normen maar op eigen spontane inzichten en gevoelens. Vooral: vrij zijn.

### **Een nieuwe theologische visie?**

De kerk heeft altijd het huwelijk verdedigd en in allerlei rapporten voorechtelijke gemeenschap en een proefhuwelijk afgewezen. In de Nederlandse Hervormde Kerk werd dat nog verklaard in synodale pastorale handreikingen in 1952 en 1972. De laatste dertig jaren is echter het een en ander aan het veranderen. In Nederland wordt er buiten de Gereformeerde Gezindte steeds vaker gepleit voor een nieuwe theologische visie op relaties. In de kerkorde van de Protestantse Kerk van Nederland komt het huwelijk zelfs niet meer voor. Wat zijn de gedachten achter de nieuwe theologische kijk op het huwelijk en samenwonen?

1. De bijbel kent veel relatietypen (monogamie, polygamie, concubinaat). Waarom zouden we dan het monogame huwelijk als enige norm nemen?
2. Wij kunnen in onze tijd niets meer beginnen met bijvoorbeeld de spijswetten uit de bijbel en waarom moet dat dan wel met allerlei huwelijksregels? Tijden veranderen! Denk aan vrijetijdsbesteding, vrouwenemancipatie, gewijzigde rollen van man en vrouw in het gezin, afnemende druk van instituten, afnemende sociale controle:

allemaal elementen die voedingsbodem zijn voor een nieuwe kijk op relaties.

3. De grootste verandering is gebracht door de anti-conceptiva. Alle regels van de bijbel over het huwelijk gaan juist uit van de koppeling van seksualiteit aan de voortplanting en zijn daarom niet meer van toepassing op de huidige beleving van ervan.
4. Wat maakt het huwelijk tot huwelijk? Is dat het rechtsinstituut of de innerlijke structuur van de huwelijksrelatie? Als twee mensen elkaar trouw zijn, liefhebben en seksuele gemeenschap hebben, is dat een huwelijk.
5. Waarom zou samenwonen geen afspiegeling zijn van de relatie tussen Christus en de gemeente? Wordt op het gemeentehuis bepaald welke relatie Christus' trouwverbond met de gemeente weerspiegelt? Dat kan toch niet! Een goede samenwoningsrelatie is daar wel beeld van en een slecht huwelijk niet.
6. Het huwelijk is geen vaste scheppingsordering maar een gestalte van het verbond. Het verbond van God kan echter op meer manieren verbeeld worden. Samenwonen is ook leven in een verbond. Een slecht huwelijk is géén verbond, ondanks de gemaakte gang naar het gemeentehuis.
7. Het gezag van de overheid als dienares van God (Rom. 13) is in de kerkgeschiedenis te hoog aangeslagen. Waarom zou dat zich moeten uitstrekken over de persoonlijke relaties van mensen?

Het is duidelijk dat bij deze argumenten ten diepste de veranderde situatie als gezagsbron gebruikt wordt en de bijbel op het tweede plan wordt geplaatst.

### **Waarom niet samenwonen?**

In de discussie over samenwonen komen onder andere deze argumenten naar voren tegen het samenwonen:

1. Samenwonen bevordert ontrouw zijn. De cijfers van het CBS bevestigen dit.
2. Bij huwelijksmoeilijkheden kun je verwijzen naar de trouwbelofte.
3. Wat moet beproefd worden tijdens het samenwonen?. Als dat het seksueel samenleven is, is dat niet goed. Seksualiteit heeft vanuit haar eigen innerlijke wezen geen experimenteel karakter. Seksualiteit is geen basis voor, maar vrucht van een goede huwelijksrelatie.
4. Wie ongehuwd van samenwonende partner wisselt - en dat risico zit er duidelijk in - pleegt ook overspel.
5. Samenwonen biedt helemaal geen garantie voor het huwelijk daarna. Onder voormalig samenwonenden komen meer echtscheidingen voor dan onder mensen die direct gehuwd zijn.
6. Kiezen voor vrijheid of financieel voordeel bij het aangaan van een samenwoningsrelatie is materialistisch.
7. Het huwelijk symboliseert door de trouwbelofte en handtekening

eronder de totale overgave aan elkaar. Uit de handtekening spreekt geen wantrouwen maar juist een vertrouwen. Je durft immers te beloven je levenslang aan de ander te binden. Samenwonenden komen aan die overgave niet toe.

8. Wie samenwoont om het huwelijk te beproeven is aan 't pogen vorm te geven aan een innerlijke tegenstrijdigheid. Een echt verbond laat geen ruimte voor experimenten en een slag om de arm houden.
9. Voor kinderen is het minder fijn als ze ongehuwde ouders hebben. (Daarom treden samenwonenden meestal in het huwelijk als een kind op komst is.)  
Wie gaat samenwonen mist de zegen van God over zijn relatie. (Dit wordt in moderne gemeenten ondervangen door ook samenwoningsrelaties in te zegenen.)  
De bijbel wil dat we het huwelijk in ere houden. Dat blijkt op veel plaatsen in O.T. (o.a. Gen.2:18-24) en het N.T. (o.a. Hebr.13:4).
10. Het huwelijk is geen *sacrament* dat genade geeft. Het is ook geen *privé contract* tussen twee mensen die dat contract verbreken wanneer ze dat willen. (Daarom is een geregistreerd partnerschap of samenlevingscontract eigenlijk geen verbetering van samenwonen, al komt dat wel dichterbij het huwelijk.) Het huwelijk is een *verbond*, bestemd voor het leven. Dat wordt publiek gesloten.

### **Enige opmerkingen bij gegevens uit de bijbel**

De laatste punten vragen om een beter bekijken van de gegevens uit de bijbel over mogelijke relaties en het begin van het huwelijk. We zetten weer een en ander op een rijtje.

1. Er zijn in de bijbel vele vormen van samenleven. Uiteindelijk staan ze echter alle onder kritiek, uitgezonderd de monogame huwelijksrelatie. Denk aan de verhalen over problemen in de gezinnen met meer vrouwen (Abraham, Jacob, Elkana, David, Salomo). Denk aan de protesten tegen overspel en andere verstoringen van het huwelijk (2 Sam.11 en 13, Spr. 5 en 7, de vermaningen in de Nieuwtestamentische brieven). Het is daarom niet terecht om op grond van de veelheid van relatievormen in de bijbel de ongehuwde samenlevingsvorm daar zondermeer bij te noemen en zelfs te accepteren.
2. Het is niet terecht om zoveel nadruk te leggen op het verbondskarakter van het huwelijk en vervolgens te concluderen dat samenwonen ook een verbond is. Vóór het spreken over het verbondskarakter van het huwelijk (Mal. 2:10-16) in de Bijbel is er namelijk allang sprake van de instelling van het huwelijk, namelijk bij de Schepping (Gen. 2:18-24). Ook al valt daar het woord huwelijk niet - dat komt trouwens niet eens voor in het Oude Testament - toch gaat het daarover. De Here Jezus grijpt daar ook op terug bij zijn

protest tegen echtscheiding. Hij noemt het huwelijk onverbreekelijk met een verwijzing naar de Schepping (Matth. 19:5). Het huwelijk is een scheppingsinstelling van God die om gehoorzaamheid vraagt (1 Cor.6:16, Ef. 5:31). Het huwelijk is dus meer dan een verbond, al is het dat zeker ook (Mal. 2:14).

3. Het huwelijk heeft in de bijbel een institutaire kant. Het is meer dan een privé-afspraken tussen twee mensen. Het is een gebeurtenis die ook de familie en ook de gemeenschap aangaat. Het huwelijk van Boaz, bijzonder vanwege de 'lossing' van Ruth, werd geregeld in de poort. Zonder publieke afspraken wilde Boaz Ruth niet tot vrouw nemen. (Hij had trouwens ook geen seksualiteit met haar gehad voor het huwelijk, hoewel hij daarvoor de mogelijkheid had gehad.)
4. Hoe voltrok zich in bijbelse tijden een huwelijk?
  - a. Voorafgaande aan het huwelijk moesten de beide families toestemming ervoor geven. De vader van de bruidegom betaalde een bruidsschat aan de vader van de bruid ter vergoeding van de economische waarde van de bruid die nu een werkkraft zou worden in de familie van de man.
  - b. In feite waren een man en vrouw nadien verloofd. De verloving verleende al enige rechten - een verloofde soldaat hoefde niet ten strijde te trekken - en plichten. De verloving kon slechts verbroken worden tegen het betalen van een boete.
  - c. Op de trouwdag zelf werd de bruid overgedragen aan haar nieuwe familie. De bruidegom haalde haar op en kreeg haar via zijn vriend (Joh. 3:28,29).
  - d. Alleen de man legde de belofte van huwelijksrouw af. Er werd ook een huwelijkscontract getekend.
  - e. Er begon een feest voor de familie en verdere gemeenschap van meestal zeven dagen. Dat was belangrijk: in het feest van en voor bruid en bruidegom werd God geëerd als de Schepper van man en vrouw en het huwelijk als geschenk uit zijn hand ontvangen.
  - f. In de huwelijksnacht hadden bruid en bruidegom voor het eerst geslachtsgemeenschap met elkaar. Dat was het moment waarop het eigenlijke huwelijk begon en waarna ze niet meer terug konden. (Denk aan Jacob met Lea!) Eigenlijk kun je dus zeggen: het huwelijk was de viering rondom de eerste geslachtsgemeenschap van twee mensen.
  - g. Het huwelijk in de bijbel was een burgerlijke aangelegenheid en geen godsdienstige plechtigheid.
5. Eens geslachtsgemeenschap met een partner betekende: altijd gemeenschap met alleen deze partner. En ook nadien: totale gemeenschap. Wie seksuele gemeenschap gehad had, moest daarna met die man of vrouw alles delen: bed, tafel, huis, kinderen, voor-spoed, zorgen, etcetera. Coïtus zonder coëxistentie was volstrekt verwerpelijk. Zelfs verleiders moesten na de geslachtsgemeenschap met hun slachtoffer haar tot vrouw nemen (Ex. 22:16v, Deut. 22:13vv,28vv), omdat de eerste gemeenschap de eigenlijke start van

een huwelijk was. Weliswaar op een verkeerde manier begonnen, maar toch een huwelijk. Wie namelijk met een ander in bed lag, moest daarvoor de consequenties voor de rest van zijn leven op zich nemen. Als mensen zich na seksuele gemeenschap toch nog terugtrokken van hun partner, was dat een grotere zonde dan de voorhuwelijkse gemeenschap zelf (zie 2 Sam.13).

6. Dat de huwelijksnacht ook de nacht van de eerste gemeenschap was, blijkt onder andere uit de gewoonte om het met bloed bevlekte laken vanwege de ontmaagding te zien als bewijs van de maagdelijkheid van de bruid (Deut. 22:13-21). In 2 Sam.13:12,13 staat ook dat het een schande was in Israël als men seksuele gemeenschap had voor het huwelijk (letterlijk: voor de toestemming van de vader). Paulus gaat hier ook vanuit als hij in 1 Cor. 7:9 zegt dat ieder die zich seksueel niet kan beheersen, moet trouwen. Eerst moet trouwen dus.

### **Het publiekelijk gesloten huwelijk was een wettig huwelijk en had dus rechtsgeldigheid. Waar was dat voor nodig?**

1. Het publieke karakter was nodig om er op toe te zien dat er geen ongeoorloofde relaties werden aangegaan (incestueuze, polygame, homoseksuele, overspelige, te jonge relaties).
2. Daar kwam bij: dat het huwelijk publiek voltrokken werd, bood bescherming voor het getrouwde stele en voor de omgeving. Iedereen wist wie waar aan toe was met deze man of vrouw. Zelf hadden ze dat ook voor getuigen uitgesproken. Juist de publieke belofte was voor het tegengaan van overspel (en andere zonden) en echtscheiding.. Paulus spreekt over heidenen die wandelen in slaapkamers en ontucht (Rom.13:13). Dan richten mensen vroeg of laat elkaar en zichzelf ten gronde. Die waarschuwing staat ook al bij herhaling in het Oude Testament (Spreuken!).
3. Vervolgens ging er een grote bescherming van het publieke huwelijk uit jegens de zwakken in de samenleving. Dat waren in bijbelse tijden met name de vrouwen (slavinnen!) en de kinderen. Als er geen wettig huwelijk is kan er met vrouwen gesold worden (gebeurt nog, denk maar aan de wereld van prostitutie en vrouwenhandel). Als er geen wettige huwelijken zijn, zijn er veel buitenechtelijke (vaak ook rechtenloze) kinderen die aan hun lot worden overgelaten en later geen erfenis krijgen.

### **Voorzichtige (hoewel... ook wel een beetje stellig) conclusies**

Het lijkt niet wijs om alle elementen van het bijbelse huwelijk te verdedigen als belangrijk voor ons. Dat doet ook niemand. Veel huwelijksgewoonten van toen (bruidsprijs, zeven dagen feest en dergelijke) zijn nu niet meer na te komen. Het moet ons om de kern gaan. Wat is de kern van de huwelijksgebruiken in de bijbel? Dit: wie een seksuele relatie wil aangaan moet bereid zijn aan die relatie eerst (!) een publiek karakter te geven en daarmee een rechtsgrond. Dat is dus: hij moet dan in het huwelijk treden. In dat publieke karakter wordt de relatie tussen de partners vastgelegd

tegenover elkaar en de samenleving. Daar gaat nu nog dezelfde bescherming vanuit als vroeger voor de zwakken en zij die denken sterk te zijn. In het feest rondom het huwelijk (denk bij ons daarbij ook aan de kerkdienst) wordt het publieke karakter van het huwelijk onderstreept en wordt zichtbaar hoe het bruidspaar en de familie en vrienden dit huwelijk beleven in hun relatie tot God.

In deze kern van de bijbelse huwelijksluiting komt het gemeentehuis dus niet voor. Dat is ook geen probleem. Het gaat niet om het gemeentehuis.

Omdat de gewoonten per cultuur en periode kunnen verschillen, moeten we nog nadrukkelijker zeggen dat we niet de gang naar het gemeentehuis verdedigen maar de publieke rechtsgrond onder een relatie tussen man en vrouw en dat is in ons land op dit moment de huwelijksluiting voor de burgerlijke stand.

### **Wat is het nut van de huwelijksvoltrekking op het gemeentehuis?**

- Op het gemeentehuis wordt een relatie tussen man en vrouw publiek gemaakt.
- Er zijn vele getuigen bij het afleggen van de trouwbelofte; daar gaat een beschermende werking van uit voor de samenleving en het bruidspaar.
- De overheid keurt deze specifieke relatie goed (gelet op de bestaande wetgeving waarin staat welke relaties zijn toegestaan).
- Op het gemeentehuis wordt het bruidspaar gehuwd verklaard en daarmee is het paar gehuwd en een weg terug principiële geblokkeerd.

Wie in ons land op een verantwoorde wijze wil samenwonen, zal gelet op wat de bijbel zegt en gelet op de hier historisch gegroeide situatie, dus eerst naar het gemeentehuis moeten gaan. Zo worden onder ons trouweloosheid en andere relationele zonden het beste tegengegaan, zo worden alle gehuwde en niet gehuwde individuen het best beschermd, zo kan het eerlijkst genoten worden van Gods scheppingsgaven van seksualiteit en huwelijk.

### **Pastoraat**

Pastoraal gezien is samenwonen zo mogelijk nog een groter probleem dan theologisch. Hoe moeten we in de kerkelijke gemeente omgaan met mensen die samenwonen? Ook hier maken we een paar opmerkingen - ze bevatten zeker niet de laatste wijsheid!

1. Het wordt om pastorale redenen steeds belangrijker om in de prediking en catechese en in het kringwerk helder uiteen te zetten waarom het huwelijk, vanuit de bijbel gezien, de juiste samenlevingsvorm is tussen man en vrouw.
2. Tegelijk geldt: in het pastoraat aan samenwonenden mag het gesprek hierover niet vermeden worden en moet de



predikant/ouderling de waarde van het huwelijk uitleggen. Zijn pastoraat zal - zij het niet in elk gesprek - het appèl moeten bevatten om tot een huwelijk te komen.

3. Samenwonenden kunnen het kerkelijk leven volwaardig meemaken als zij alsnog besluiten te trouwen. Mogen we echter, als samenwonenden zover komen, hun huwelijk *zondermeer* kerkelijk inzegenen? Nee, want dat lijkt op een achteraf sanctioneren van het samenwonen. Dat gebeurt intussen wel veel en vooral de gelovige ouders zijn er blij mee als hun samenwonende kinderen alsnog gaan trouwen en hun huwelijk laten inzegenen. De inzegening van een huwelijk dat na samenwonen gesloten wordt, is echter niet in elke situatie een sanctioneren van het samenwonen. Er kan sprake zijn van nieuw inzicht en spijt zijn. Wie willens en wetens samenwoont tot aan de huwelijksdag en dan toch vanzelfsprekend een zegen op het huwelijk wil ontvangen, mag daarvoor geen toestemming krijgen. Predikanten/kerkenraden zouden zich niet voor het blok moeten laten zetten als zo'n aanstaand echtpaar de huwelijksdatum al heeft vastgesteld. Wie daarentegen spijt heeft, gelovig berouw toont over het samenwonen, diens huwelijk kan wel ingezegend worden. Het beste kan een kerkenraad dat in een beleidsnotitie formuleren, zodat niemand verrast wordt door het beleid rondom samenwonen-trouwen.
4. Een volgende vraag is of aan het berouw over het samenwonen nog een aparte vorm gegeven moet worden. Wanneer, waar en hoe moet de spijt betuigd worden? Dit is de verantwoordelijkheid van de kerkenraad die dat per situatie moet bekijken. Tijdens de huwelijks catechese, na het bekendmaken van de trouwplannen, vóór het afspreken van de kerkdienst, wordt er in elk geval met het aanstaande bruidspaar over gesproken. Een kerkenraad moet haar beleid hieromtrent helder communiceren naar de gemeente, zodat samenwonende stellen ook niet verrast zijn als hun huwelijk misschien niet ingezegend kan worden.

### **De toekomst van het huwelijk**

In Nederland kun je vrijblijvend samenwonen, maar ook, als je wilt, een samenlevingscontract afsluiten bij de notaris. Dan heb je een juridische bescherming (bijvoorbeeld bij het uit elkaar gaan en bezit verdeeld moet worden). Sommige instanties vereisen dit ook, bijvoorbeeld pensioenfonds. Je kunt ook bij de burgerlijke stand een geregistreerd partnerschap aanvragen, ooit in het leven geroepen voor homoparen. Het samenlevingscontract en het geregistreerd partnerschap heeft wel iets weg van een huwelijk, maar is daaraan juridisch gezien niet gelijk. Bovendien ontbreekt bij beide vormen de trouwbelofte en is het uit elkaar gaan vrij eenvoudig.

Het zou kunnen dat in de naaste toekomst ook de overheid in de belastingwetgeving het huwelijk niet meer gelijk zal stellen aan gewoon samenwonen, maar zal eisen dat er een contract of registratie is voor samenwonenden. Mensen die kortdurend samenwonen en voortdurend van

partner wisselen kunnen dan hun belastingvoordeel kwijtraken. Er zijn stemmen in Den Haag die dit bepleiten.

Er wordt daar nog een ander geluid gehoord: schaf het huwelijk en het geregistreerd partnerschap af en laat mensen die dat willen geheel privé hun partnerkeuze bij de notaris vastleggen (het samenlevingscontract dus). De overheid bemoeit zich niet meer met relaties. Als dat er ooit doorkomt, blijft de kerk uiteraard nog wel een eigen visie houden op wat een huwelijk is en hoe het begint. Misschien dat dan het christelijke huwelijk begint met een gang naar de notaris en daarna naar de kerkdienst. Overigens zal het huwelijk (of iets wat erop lijkt) niet zo snel afgeschaft worden. Mensen hebben gewoon behoefte aan een romantisch feest om een relatie leuk te beginnen of voort te zetten. Dat is een oeroud gegeven. Linkse ideologen en de liberale predikers van het individualisme krijgen dat er zo snel niet uit. Bovendien hebben ze een proleem sinds de invoering van het homohuwelijk: dat is immers ook een stokpaardje van links en liberaal Nederland. Als je daarvoor bent, kun je het huwelijk niet afschaffen.